

Avskaffad statsskatt gör ekonomin större och mer rättvis

Dagens Industri den 16 juni 2025

I ett nypublicerat kapitel i antologin Experternas guide till skattegalaxen. Tolv röster om behovet av en skattereform (Eddy.se, red: Mats Bergstrand) om det svenska skattesystemet föreslår jag en reform som innebär att den statliga inkomstskatten avskaffas. Det är en reform som samtidigt uppfyller tre avgörande kriterier: den ökar den samhällsekonomiska effektiviteten, är fullt finansierad inom statsbudgeten och är fördelningsmässigt balanserad. Så ser en hållbar skattepolitik ut.

Sverige har i dag EU:s tredje högsta marginalskatt för höginkomsttagare: omkring 72 procent när inkomstskatt, arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter räknas in. Det innebär att bara 28 kronor av varje nyintjänad hundralapp går till den som arbetar. Resten går i skatt. Detta slår direkt mot drivkraften att utbilda sig, ta ansvar, byta jobb eller avancera i karriären.

Forskning visar entydigt att höga marginalskatter dämpar människors ansträngningar, särskilt bland dem som står inför viktiga beslut i livet – studenter, unga yrkesverksamma och entreprenörer.

En dansk studie från 2023 visar att effekten av skatten blir som störst när individer byter jobb, eftersom det är just då deras verkliga förhandlingsstyrka testas. Det är i dessa situationer den höga marginalskatten biter som hårdast.

En avskaffad statsskatt syftar till att göra den ekonomiska kakan både större och rättvisare fördelad. Det handlar inte om att sänka det totala skattetrycket – utan om att beskatta mer effektivt. Genom att ta bort statsskatten stärks drivkrafterna för utbildning och arbete. Samtidigt skapas en rättvisare grund för social rörlighet.

I dag är det alltför ofta bara de som redan har ett kapital – ekonomiskt, socialt eller kulturellt – som kan ta sig uppåt i inkomstfördelningen. Men ett skattesystem som belönar ansträngning och utbildning ger nya möjligheter för människor som inte föddes med rätt efternamn eller rätt kontakter. En driftig ung person i ett utsatt område ska kunna studera, arbeta och bygga ett eget ägande. Det kräver att det lönar sig att anstränga sig.

Skattesänkningar måste finansieras. Därför innehåller reformen ett komplett finansieringspaket som täcker hela intäktsbortfallet på 64 miljarder kronor. Det består bland annat av:

- Höjd skatt på tjänstepensioner och pensionssparande.
- Avskaffat rotavdrag.
- Sänkt ränteavdrag för bostadslån.
- Återställda energi- och bränsleskatter.
- Avskaffade subventioner för grön teknik.

- Slopad pensionsrätt för studiebidrag.
- Avskaffad expertskatt.

Dessa åtgärder träffar främst de med högre inkomster – samma grupper som i dag betalar statlig inkomstskatt – och upprätthåller därför en viktig fördelningspolitisk balans. Jag föreslår dessutom alternativa finansieringsmöjligheter, exempelvis höjd kapitalbeskattning för fåmansbolagsägare och slopade ränteavdrag i sin helhet.

I länder som Danmark och Finland räknar man dessutom med dynamiska effekter – alltså att ökade incitament till arbete leder till ökade skatteintäkter – när man bedömer budgetpåverkan. Sverige borde göra samma sak. När fler jobbar mer ökar statens inkomster från andra skatter.

Reformen skulle också innebära att flera krångliga och dyra skatteregler kan skrotas. 3:12- reglerna, som syftar till att motverka skatteplanering mellan arbets- och kapitalinkomster, skulle bli irrelevanta. Lönevaxling, som gör löner till pensioner av skattetekniska skäl, skulle bli onödigt. Expertskatten, som särskilt gynnar utländska arbetstagare, skulle kunna tas bort – och Sverige skulle ändå vara attraktivt.

Skattesystemet skulle helt enkelt bli mer enhetligt, transparent och motståndskraftigt. Det skulle dessutom bli lättare att förklara och förstå – en ofta förbisedd men viktig aspekt av legitimitet. Vi måste påminna oss varför vi beskattar arbete. Det är för att finansiera välfärd – inte för att straffa prestation. Den statliga inkomstskatten fyller inte längre detta syfte. Den hindrar i stället människor från att nå sin potential och samhället från att utnyttja sin fulla kapacitet.

Genom att reformera skattesystemet kan vi skapa ett samhälle där fler får möjlighet att växa. Ett samhälle där det lönar sig att studera, att arbeta, att ta ansvar. Där framtidshoppet inte avgörs av vem dina föräldrar är, utan av vad du själv gör. Reformen är möjlig, balanserad och genomförbar. Det är dags att ta nästa steg.

Daniel Waldenström